

خوش به حال آنان که دکتر شدند!

از شهریور ۱۳۸۹ که برنامه جدید کارشناسی ریاضیات و کاربردها به دانشگاه‌ها اعلام گردید، نارضایتی بسیاری از دانشجویان و اعضای هیأت علمی رشته ریاضی را از این برنامه شاهد بودیم. اینک پای این برنامه به مواد آزمون دکتری نیمه متمرکز امسال باز شده و داوطلبان این آزمون را سرگردان کرده است.

۱. در دفترچه راهنمای ثبت نام آزمون دکتری نیمه متمرکز امسال به جای درس آنالیز ریاضی ۱، که در سه سال اخیر مطرح بود، دروس مبانی آنالیز ریاضی و آنالیز ریاضی معرفی شده است (جالب است که برای رشته آمار، همان آنالیز ریاضی ۱ نوشته شده است). در برنامه جدید، مجموع ریزمواد این دو درس تقریباً برابر با تمام محتوای دروس آنالیز ۱ و ۲ و آنالیز ۳ (اختیاری) دوره‌های کارشناسی ریاضی سال‌های ۸۸ و قبل از آن است. در آزمون‌های دکتری سال‌های قبل حداکثر ۷ سؤال از آنالیز ۱ مطرح شده است. با این حساب، اصلاً روشن نیست که توزیع سؤالات آنالیز آزمون دکتری امسال چگونه خواهد بود. از آنجا که از درس آنالیز حقیقی نیز به عنوان یکی از دروس کارشناسی ارشد در آزمون سؤال مطرح می‌شود تا جایی که اطلاع دارم کمتر کسی فرصت مطالعه آن را می‌یابد و معمولاً فقط روی درس آنالیز ۱ و مفاهیم پایه‌ای آنالیز سرمایه‌گذاری می‌شود. اما از مواد آزمون امسال واضح است که مسلط شدن روی تمام مباحث آنالیز دوره کارشناسی با توجه به سایر مواد آزمون و دروس ترم (برای دانشجویان سال آخر کارشناسی ارشد) عملاً کاری نشدنی است.

۲. اگر چنانچه نام درس‌ها نشان می‌دهد بپذیریم که مواد آزمون دکتری امسال بر اساس برنامه جدید تعیین شده‌اند، پس منظور از دروس جبر ۱ در رشته ریاضی محض، آنالیز عددی ۱ در رشته ریاضی کاربردی و جبر خطی در هر دو رشته چیست؟ در برنامه جدید دروسی با این نام‌ها وجود ندارد! اگر همانند درس مبانی آنالیز ریاضی، منظور از این درس، مبانی آن‌ها (!) باشد آن وقت برخی مباحث بسیار خوب موجود در این دو درس که در برنامه درسی سال‌های قبل از ۸۹ وجود دارد، حذف می‌شوند (مثلاً مبحث میدان‌ها در جبر ۱ و مبحث حل عددی معادلات دیفرانسیل معمولی در آنالیز عددی ۱). آیا سؤالی از این مباحث مطرح می‌شود یا خیر؟ اگر نه پس احتمالاً منظور از آن‌ها دروس جبر و آنالیز عددی است که در این صورت سرفصل آن‌ها بیشتر شبیه به جبر ۲ و آنالیز عددی ۲ برنامه درسی سال‌های قبل از ۸۹ است تا جبر ۱ و آنالیز عددی ۱.

۳. حتی اگر ناهماهنگی‌های گفته شده در قسمت قبل مرتفع شوند، اساساً این سؤال مطرح است که چرا باید مواد آزمون دکتری نیمه متمرکز امسال که داوطلبان آن ورودی‌های

کارشناسی ۸۸ و قبل از آن هستند از برنامه جدیدی که در شهریورماه سال ۸۹ برای ورودی‌های ۸۹ و پس از آن ابلاغ گردیده است انتخاب شوند؟! ۴. اکنون فردی را در نظر بگیرید که سال گذشته در آزمون شرکت کرده و مجاز هم شده باشد، اما پس از مصاحبه در ۵ دانشگاه مختلف مردود شده است. پرداخت این هزینه، کرایه‌ها و هزینه‌های سال قبل که از دست رفته و درسهایی که این داوطلب برای حضور در روز مصاحبه متحمل شده است، احتمالاً دیگر نورامیدی در دل او روشن نخواهد کرد. با توجه به مواد این آزمون از کجا معلوم که همان جریان گذشته بار دیگر برای او تکرار نشود. بیچاره این داوطلب که خیال عضو هیأت علمی شدن در یک دانشگاه خوب را در سر می‌پروراند و البته در این روزگار جز این هم نمی‌تواند خیالی در سر داشته باشد. مشکلاتی مانند ازدواج و نداشتن شغل مناسب چاره دیگری جز شرکت در آزمون دکتری برای او نگذاشته است. گفتنی‌ها زیاد است و همه چیزها را هم نمی‌شود گفت. نکته اخیر نه تنها در مورد داوطلبان رشته‌های ریاضی که متأسفانه در مورد داوطلبان سایر رشته‌ها نیز صدق می‌کند. من امیدوارم که تا قبل از برگزاری آزمون، مواد آزمون رشته‌های ریاضی اصلاح و اعلام گردند. سرانجام این که اعضای هیأت علمی لطفاً به این مطالب توجه نموده و شرایط داوطلبان را درک کنند و در روز مصاحبه داوطلبان، بنا را بر شایستگی علمی قرار دهند (نه صرفاً آشنایی قبلی با داوطلب)، تا شایستگی واقعی به دوره دکتری راه یابند.

حسین زارع

دانش آموخته کارشناسی ارشد ریاضی کاربردی دانشگاه یزد

و داوطلب آزمون دکتری نیمه متمرکز سال ۱۳۹۴

توضیح خبرنامه: یادداشت فوق، قدری ویراستاری و کوتاه شده است، ولی برای حفظ امانت، نام و محتوای آن تغییر نکرده است. گرچه برخی از انتقادات وارد است، اما برخی هم درست نیست. درباره بند ۱ نامه، باید گفت که سرفصل دروس مبانی آنالیز ریاضی و آنالیز ریاضی در سال ۱۳۹۱ توسط کمیته برنامه‌ریزی علوم ریاضی تجدیدنظر شده است و محتوای آن تقریباً همان آنالیز ریاضی ۱ و ۲ قدیم است. یعنی شامل آنالیز ریاضی ۳ (آنالیز توابع چند متغیره) که در برنامه قدیم یک درس اختیاری بود، نمی‌باشد. بنابراین خواسته مطرح شده در آزمون امسال (اسفند ۱۳۹۳) تأمین شده است و سؤال‌های آنالیز از مفاهیم پایه‌ای آنالیز ریاضی و آنالیز حقیقی است. هر چند این انتقاد وارد است که در انتخاب نام و عنوان درس‌ها باید دقت بیشتری می‌شد. انتقاد موجود در بند ۲ وارد است و می‌بایست نظیر آنالیزها اسمی دروس آزمون جبر هم عوض می‌شد. لیکن از نظر محتوایی مشکلی پیش نمی‌آید و سؤال‌ها از همان دروس پایه‌ای جبر است. در مورد بند ۳ نامه باید گفت که بنا بر ابلاغ برنامه برخی از دانشگاهی‌ها، دوره‌های ورودی ۱۳۸۸ را نیز با برنامه جدید تطبیق داده‌اند در نتیجه محتوای برنامه جدید جبر و آنالیز برای آن‌ها اجرا شده است. در مورد بند ۴ نامه، هر چند مشکلات مطرح شده به هر حال قابل توجه است اما انصافاً با تمرکز آزمون دکتری از سال ۱۳۹۰، مستقل از مشکلات دیگرش که جای بحث خود را دارد، هزینه‌ها و سرگردانی‌های داوطلبان به مراتب کاسته شده‌اند.